

**ZAPROSZENIE DO ZGŁASZANIA UWAG
DOTYCZĄCYCH OCENY / OCENY ADEKWATNOŚCI**

Celem tego dokumentu jest poinformowanie opinii publicznej i zainteresowanych stron o pracach Komisji, aby umożliwić przekazanie informacji zwrotnych i skuteczny udział w konsultacjach.

Zwracamy się do tych grup o przedstawienie opinii na temat przyjętego przez Komisję podejścia do wskazanego problemu i możliwych rozwiązań oraz o przekazanie nam wszelkich istotnych informacji.

TYTUŁ OCENY	Ocena dyrektywy (UE) 2019/1937 w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii („dyrektywa o ochronie sygnalistów”)
WIODĄCA DG I ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ	Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów, Dyrekcja C, Dział C2 – Polityka Praw Podstawowych
ORIENTACYJNY HARMONOGRAM (PLANOWANE TERMINY ROZPOCZĘCIA I ZAKOŃCZENIA)	IV kw. 2026 r.
INFORMACJE DODATKOWE	Ochrona sygnalistów – Komisja Europejska

Dokument przeznaczony wyłącznie do celów informacyjnych. Nie przesądza on o ostatecznej decyzji Komisji co do tego, czy inicjatywa ta zostanie zrealizowana, ani o jej ostatecznej treści. Wszystkie opisane tu elementy inicjatywy, w tym jej harmonogram, mogą ulec zmianie.

A. Kontekst polityczny, cel i zakres oceny**Kontekst polityczny**

UE stworzyła solidne ramy prawne zapewniające zrównoważoną i skuteczną ochronę sygnalistów. [Dyrektywa \(UE\) 2019/1937 w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii](#) („dyrektywa o ochronie sygnalistów”) została przyjęta w październiku 2019 r. w następstwie poważnych skandali, takich jak LuxLeaks, Panama Papers, Paradise Papers oraz Cambridge Analytica.

W dyrektywie przewidziano minimalne normy zapewniające wysoki poziom ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii, które mogą zaszkodzić interesowi publicznemu¹ i o których osoby te dowiedziały się w kontekście swojej pracy („sygnaliści”). Zgłoszenia sygnalistów mogą prowadzić do wykrycia naruszeń prawa UE, które w przeciwnym razie pozostałyby ukryte, powodując poważne szkody dla społeczeństwa i interesu publicznego w ogóle, a także do wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawie tych naruszeń i do ich ścigania. Odpowiednia ochrona sygnalistów jest niezbędna, jeśli chcemy zachęcić ich do zgłaszania naruszeń, co może pomóc w zapobieganiu łamania prawa UE i reagowaniu na nie, a tym samym zwiększyć skuteczność prawa UE.

Dzięki ochronie osób zgłaszających naruszenia prawa UE dyrektywa przyczynia się do propagowania unijnych wartości, takich jak praworządność, prawa podstawowe i demokracja, a tym samym zwiększa przejrzystość i rozliczalność oraz chroni wolność wypowiedzi zapisaną w art. 11 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

W szczególności dyrektywa ma na celu:

- wzmacnianie ochrony sygnalistów i zapobieganie działaniom odwetowym wobec sygnalistów;
- zapewnienie jasności i pewności prawa – w tym dla potencjalnych sygnalistów – w odniesieniu do warunków i środków ochrony oraz procedur zgłaszania;
- wspieranie podnoszenia świadomości i zwalczanie czynników społeczno-kulturowych prowadzących do niskiego poziomu zgłoszeń.

¹ Dyrektywa obejmuje zgłoszenia dotyczące naruszeń przepisów UE w wielu dziedzinach, w tym w obszarze zamówień publicznych, usług finansowych, zapobiegania praniu pieniędzy, ochrony interesów finansowych UE, bezpieczeństwa produktów, bezpieczeństwa transportu, ochrony środowiska, bezpieczeństwa jądrowego, zdrowia publicznego, ochrony konsumentów i ochrony danych.

Państwa członkowskie były zobowiązane wdrożyć prawa i obowiązki wynikające z tej dyrektywy do prawodawstwa krajowego do 17 grudnia 2021 r. 3 lipca 2024 r. Komisja przyjęła [sprawozdanie](#), w którym oceniono, czy środki zastosowane przez państwa członkowskie są zgodne z dyrektywą.

Zgodnie z art. 27 ust. 3 dyrektywy Komisja jest zobowiązana do przedłożenia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania oceniającego skutki prawa krajowego transponującego przedmiotową dyrektywę. W sprawozdaniu ocenia się, czy przepisy funkcjonują w zamierzony sposób, oraz rozważa się potrzebę wprowadzenia dodatkowych środków lub zmian mających na celu rozszerzenie zakresu stosowania dyrektywy na kolejne akty Unii lub dziedziny (w szczególności poprawę środowiska pracy w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników oraz poprawę warunków pracy). Ponadto w sprawozdaniu analizuje się, w jaki sposób państwa członkowskie korzystały z istniejących mechanizmów współpracy (w ramach wypełniania obowiązków dotyczących podejmowania działań następczych w związku ze zgłoszeniami dotyczącymi naruszeń objętych zakresem stosowania dyrektywy) oraz w ujęciu bardziej ogólnym, jak współpracowały w przypadku naruszeń o wymiarze transgranicznym.

Cel i zakres

Ocena będzie dotyczyła dyrektywy i jej wdrożenia we wszystkich państwach członkowskich od czasu przyjęcia w 2019 r. Zasięg geograficzny obejmuje UE. Ocena będzie się opierać na standardowych kryteriach oceny określonych w wytycznych dotyczących lepszego stanowienia prawa (skuteczność, efektywność, odpowiedniość, spójność i unijna wartość dodana) i skupi się na odpowiedzi przede wszystkim na następujące pytania:

- skuteczność: w jakim stopniu działania podjęte na podstawie dyrektywy przyczyniły się do osiągnięcia jej celów;
- efektywność: czy korzyści wynikające z dyrektywy były proporcjonalne do kosztów;
- adekwatność: w jakim stopniu dyrektywa pozostaje adekwatna do obecnych i przyszłych potrzeb i wyzwań;
- spójność: w jakim stopniu cele dyrektywy i działania z niej wynikające były spójne z odpowiednimi przepisami UE oraz z rozwojem polityki unijnej i międzynarodowej;
- unijna wartość dodana: w jakim stopniu dyrektywa przyniosła unijną wartość dodaną w porównaniu z tym, co państwa członkowskie mogłyby osiągnąć indywidualnie.

B. Lepsze stanowienie prawa

Strategia konsultacji

Komisja przeprowadzi konsultacje z szeregiem zainteresowanych stron w celu zebrania dowodów dotyczących skuteczności, efektywności, adekwatności, spójności i unijnej wartości dodanej dyrektywy.

W tym kontekście, oprócz niniejszego zaproszenia do zgłaszania uwag, Komisja:

- rozpocznie na portalu „Wyraż swoją opinię” internetowe konsultacje publiczne we wszystkich 24 językach urzędowych UE trwające co najmniej 12 tygodni. Sprawozdanie podsumowujące konsultacje zostanie opublikowane w ciągu ośmiu tygodni od ich zakończenia,
- przeprowadzi ukierunkowane badania, wywiady lub warsztaty,
- zorganizuje/zwoła posiedzenia grupy ekspertów z państw członkowskich ds. wdrażania dyrektywy.

Komisja załączy do sprawozdania podsumowującego raport, w którym podsumuje wszystkie działania konsultacyjne.

Powody prowadzenia konsultacji
Celem konsultacji jest zebranie dowodów od zainteresowanych stron, aby przyczynić się do dogłębnej oceny dyrektywy zgodnie ze standardowymi kryteriami oceny stosowanymi przez Komisję. Konsultacje umożliwią również zainteresowanym stronom i społeczeństwu podzielenie się swoimi doświadczeniami i opiniami na temat skuteczności dyrektywy w praktyce. Wzmocni to bazę dowodową i przyczyni się do przejrzystości i wiarygodności oceny.
Grupa docelowa
Komisja przeprowadzi konsultacje z różnymi zainteresowanymi stronami na szczeblu unijnym i krajowym, w tym z ogółem społeczeństwa, przedsiębiorstwami, izbami handlowymi, partnerami społecznymi (np. stowarzyszeniami przedsiębiorców i związkami zawodowymi), przedstawicielami zawodów prawniczych (np. kancelariami prawnymi, prokuratorami i stowarzyszeniami sędziów), organizacjami pozarządowymi, organami publicznymi, środowiskiem naukowym i akademickim oraz organizacjami europejskimi i międzynarodowymi.
Gromadzenie danych i metodyka
Niezbędne dane będą gromadzone ze źródeł krajowych, europejskich i międzynarodowych, przez badanie źródeł wtórnych i prowadzenie ankiet oraz za pomocą kwestionariuszy i wywiadów z odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Dane zostaną przeanalizowane w celu stwierdzenia, czy można uprościć dyrektywę i zmniejszyć obciążenie administracyjne. Komisja rozpocznie również specjalne badanie uzupełniające konsultacje publiczne i ukierunkowane konsultacje z zainteresowanymi stronami.